

Inserati se sprejemajo in veljajo tristoletna petit-vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 kr. če se tiska trikrat.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naravnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicijska, Poljanska cesta h. št. 32.

Vredništvo

je na Poljanski cesti h. št. 32.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani veljaja:
 Za celo leto . . . 15 gl. — kr
 Za pol leta . . . 8 " — "
 Za četrt leta . . . 4 " — "
 Za en mesec . . . 1 " 40 "

V administraciji veljaja:
 Za celo leto . . . 13 gl. — kr
 Za pol leta . . . 6 " 50 "
 Za četrt leta . . . 3 " 30 "
 Za en mesec . . . 1 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan veljaja 1 gl. več na leto.

Posamezne šte. veljajo 7 kr.

Izhaja vsak dan, izzemski nedelje in praznike, ob 1/2 6 popoldne.

Nemštvo in grof Taaffe.

Ne dolgo, kar je „A. allg. Ztg.“ prinesla dolg članek, kterega skoraj ne smemo prezreti. V tem nemški list govori o avstrijskih ustavovercih in o Taaffejevi dobi. Dalje pravi, da je položaj avstrijskih Nemcev težavnejši, kakor je položaj Madjarov. Zakaj? Na Ogerskem se nobena narodnost ne more meriti z Madjari ne v socijalnem, ne v kulturnem obziru; vse nemadarske narodnosti na Ogerskem so čisto razcepljene, Nemei pa gredo Madjarom na roke. V Cislahtaniji pa biva nad 56% Slovanov v večjih skupinah, ki v narodnem in zgodovinskem obziru skoraj Nemce dosegajo. Enostranski tevtonizem tega ni hotel priznati.

Ustavoverci so s svojo politiko skušali ponemčiti vse avstrijske narodnosti. S tem so si tudi nakopali nasprotovanje vseh drugih narodnosti. Nobeden ne bo tajil važnosti nemštva za Avstrijo, ali tudi Nemei se morajo ozirati na zgodovinske fakte.

Nemei so prišli širit kulturo po srednji Donavi in Moldavi. Na kristjansko-germanski civilizaciji so se razvili Čehi, Poljaki, Madjari in druge narodnosti. Naloga Nemcev je bila v teh krajih širiti omiko, a ne ponemčevati druge narode. Ko so pa Nemei v Avstriji jeli ponemčevati, so skazili nemško svoje poslanstvo in zgubili svojo veljavo. Ravno to je vzrok, da se Nemcem ni posrečilo pridobiti drugih narodov na vzajemno delovanje v delih velike države.

Avstrijski ustavoverci niso umeli rešiti svoje velike naloge. Mednarodni razpor so svojim postopanjem poojstrili in združili vse nenemške narode proti sebi. Ker niso hoteli nobenega priznati za pravega Nemca, kdor ni prisegel na njih zastave, so še zgubili zaupanje velikega

delu Nemcev samih. Naposled so čisto onemogli, se začeli med sabo prepirati, in vrgli so Auerspergovo ministerstvo. Zdaj niso mogli več postaviti nikake vlade. Poskus Depretisov sestaviti ustavoverno ministerstvo se ni posrečil, kjer je potrkal, ni našel nikogar, da bi vstopil v novo vlado. Ustavoverna stranka bila je v popolnem razpadu.

Potreba je krono prisilila izročiti vlado grofu Taaffeju, ustaveru v pravem smislu, pa ne v onem pražke kazine. Poklical je v svoje ministerstvo Stremeyerja, Horsta, Korba, same ustavoverne Nemce. Ali ustavoverci so na vse kripilje napadali to vlado, da zatira nemštvo, in so ji vsako pomoč odpovedali. Osobito hudo so jo jeli napadati, ko je izšla znana naredba o potrebi in rabi českega jezika v šolah in uradih na Českem in Moravskem, da-si ta naredba nič ne škoduje pravicam Nemcev, a le daje samo Nenemcem pravice, ktere jim gredo.

Od vradnika se pa vendar sme zahtevati, da pridobi si sposobnosti za svojo službo. Če ta naredba uvaja oba deželna jezika v urade, naj se ju pa vradniki naučé. Saj je vradnik radi ljudstva, ne pa narobe. Da se Nemei radi strankarstva niso učili češčine, naj sami sebi pripišejo, če jim škoduje. Čehi v svojem strankarstvu niso nikoli šli tako daleč, da bi se ne bili hoteli učiti nemškega jezika.

Taaffe je bil prisiljen drugej poiskati podpore, ktere mu Nemei dati niso hoteli, in so nekteri se že družili z ogerskimi košutovci, da bi jim ti pomagali vreči ministerstvo. Ali pri tem Taaffe ne misli zatirati nemštva. Nemški jezik še vedno ostane prvi jezik v državi, jezik parlamenta. Tudi ministerski predsednik ne mara za federalizem, temuč hoče le vsem dati svoje pravice in Nemcem pokazati pravo misijo,

ki jo imajo izvrševati v naši državi, ki jim jo predpisuje zgodovina.

Politični pregled.

V Ljubljani, 16. novembra.

Avstrijske dežele.

V zadnji seji *avstrijske delegacije* je grof Falkenkayn poročal o skupni denarstveni postavi. Vsega skupaj se potrebuje 115,116.822 gold. Ako se odšteje prihodek iz colnine s 17,063.970 gld. vstaja še 98,053.752 gold. Od tega se odštejeta najprej dva odstotka za Ogersko = 1,961.075, ostane še 96,072.676 gld. Od tega plača ta stran Litve 70 odstotkov = 67,264.873 gld., onstran Litve 30 odstotkov = 28,827.803 gold. Za Bosno se potrebuje 7,197.000 gold., na Ogersko 2,115.918 gold.

Večjih nesramnežev na svetu ni, kakor so židje in pa njih pravi bratje po mišljenji, kakor tudi većinomoma pokrvi, naši *levičarji* ali *nemško-liberalci*. Že tolikrat so ponujali svojo pomoč Madjarjem zoper Hrvate, osobito, splošno pa zoper vse Slované, tedaj proti sedanjemu večini državnega zbora, da bi jo bili spodkopali, ali Madjari se teh gospodov še predbro iz prejšnjih let spominjajo, ko „Deutsche Zeitung“ ni imela nikdar prijazne besede za nje, ter jih sedaj prav zaslužno na cedilu pustijo. To bi levičarje vendar moralo zmodriti, toda kaj se! Žida vrzi pri vratih na cesto, povrne se ti pri drugih v hišo, in ravno taki so liberalci. Zopet so se obrnili do Madjarov, naj jim posodijo svojo pomoč, da z njihovo pomočjo prekuenejo većino državnega zbora, toda zastoj tudi sedaj. Madjari z levičarji nočejo nič opraviti imeti. Se vé, da Madjari tega prijateljstva ne odbijajo morda iz ljubezni do Slovanov, o kaj še, toliko politične strpljivosti si Madjari še niso pridobili, temuč iz skrbi za lastni obstanek, iz strahu pred slovansko povodnjo.

Z Dunaja se piše o tako zvani *severni železnici* tako-le: Privilegij severne železnice poteka z letom 1885. Ali se ji bode podaljšal.

Listek.

Popotne črtice iz domačije.

(Dalje.)

Vožnja, kakor je kratka od Kranja preko Podnarta do Lesec, vendar ni bila brez „črtic“. Sedel je namreč v vozu močie, kteremu je jud iz srede obraza gledal. Nekoliko me ogleduje, potem pa prične — nemški, se ve da:

„Oprostite, gospod, saj znate nemški?“

„Nekaj že, kolikor sem se naučil.“

„No, potlej pa govorim že z omikanim človekom.“

In brž začne motati nekaj iz zavitka ter izleče na dan list — menda „Illustrirtes Blatt“, mi ga pomoli pod nos ter reče:

„Kaj tacega še ni bilo nikjer in tako poceni!“ Potem začne razkladati vse imenitnosti tega lista, pravi, da se je združilo skup več najučenejših, najimenitnejših, najbogatejših grofov, baronov, ekscelenc itd., ki so vstanovili na

Dunaji ta list iz golega domoljubje in usmiljenja do ljudi, kteri dobivajo v roko zdaj — žalibog! le preveč slabih časnikov, ki so preplitvi in celó pohujšljivi. Sploh je hvalil svojo robo tako, kakor da bi se bil tega na pamet naučil, jaz pa sem ga mirno poslušal — „z andohtjo“, bi rekel star Kranjec, da je prišel do konca. Ko je pri kraji, me praša:

„Smem li prositi Vaše častito ime in stan? S kom mi je čast? Moja vizitnica je tu, prosim!“

A, tako, to je skoraj tirjanje na dvoboj. Na karti stoji zapisano neko čisto neznanu ime s pridevkom „pooblaščenec časnika I. B.“ (Škoda, da sem to karto pozneje vrgel v Savico.) Brž sežem tudi jaz v žep, potegnem zapisnico, iščem, iščem, — a nič ni. Zato rečem:

„Ne zamerite, jaz bi Vam dal prav rad karto, na kteri bi bilo zapisano Jožman Kljukec, velikoposestnik, grajšček itd. v Zračnici na Gorenjskem, pošta Kjerkoli, pa nobene nimam.“

„Kako, prosim?“ — reče krivonós — „in ima že v roki papir in svinčnik.“

Jaz mu to še enkrat povem. Ljudje okoli se začno smejati, da judič postoji s pisajočim svinčnikom.

„No, kaj?“ — rečem jaz na to, „Vi bi me radi zapisali za naročnika, je-li? Koliko pa je?“

„Oj, borih 5 gld. za vse leto, pa še premije (namečke) dobite.“

„A, to je lepo! Toraj le zapišite me, pa mi tistih 5 gld. kar lahko tukaj plačate.“

Zdaj se pa odpro judovska usta do ušes in oči se vpro v mene prav po baziliski.

„Kako?“ — praša in nastavi uho, — „nisiem prav slišal.“

„Ne? Toraj čujte! Jaz sem Vas razumil tako, da Vaš list plačuje vsakemu, kdor ga hoče brati, po 5 gld. na leto, ker je tako imenitna gospoda skup; ali ne?“

Jud na to nekaj zarenči, zvije vse skup in jame vezati, v tem se pa vstavi vlak in zunaj je slišati konduktèrja:

O tem se vže sedaj živo razgovarjajo, vse je zoper tak privilegij, ker je ta železnica brez-obzirno žulila kronovine, po katerih je izpeljana. Sicer severna železnica napeljuje vodo za svoj malin, kakor vé in zna; prvi akcijonar je Rothschild, in ta siplje denar — liberalnim časnikarjem, da bi molčali. V poslednjem času so se začeli Poljaki potegovati za to, da bi država prevzela to železnico. Za nje je ta železnica največe važnosti, ker veže Galicijo z zahodom. Poljski listi pravijo, da je v deželi malo akcij te železnice, pri občnih zborih in pri upravnem svetovalstvu imamo tako malo govoriti. Trgovinska zbornica v Krakovem se je izrekla zoper podaljšanje tega privilegija isto pot bodo nastopile v kratkem druge zbornice, društva in okrajni zastopi okrajev in mest, po katerih je speljana ta železnica.

Pravnohistorični državni izpiti vršili so se na Dunaji nedavno, ter se je izvanredno kandidatov oglasilo za nje. Ko pa je prišel dan poskušanj, jih je mnogo odstopilo in le 153 ostalo. Od teh je izpit dovršilo 16 z odliko, 93 se jih je potrdilo, 44 ni bilo potrjenih in od teh zopet 9 za celo leto in 35 pa za pol leta.

Nova postava, da morajo zavarovalna društva gasilne zadruga denarno podpirati, potrdila se je za vojvodino Koroško. Podpora znaša 2% od skupnih dohodkov premij.

Vnanje države.

Srbska vlada naprosila je bolgarsko, naj ubežne upornike od srbsko-bolgarske pokrajine odstrani, ker se boji podpihovanja in novega upora. Bolgarska vlada spoznala je nevarnost sama, ter prvi transport beguncev že v trdnjavo Sumlo poslala, kjer jih bode za nekoliko časa spravila.

Načelniki srbskih radikalcev, ki so v Belgradu vjeti, odpeljali so se po Donavi do Smedereva in od tod na Poračin. Vlada jih misli po tem potu najbolj varno v Zajčar pred hitro sodbo spraviti, ter je ondi sedaj največ — bajonetov nastavljenih.

V Knjaževcu na Srbskem so bili vjeti kolovodje Didić, Petković in pop Marinko. Tudi iz Aleksincea so iztirali vse vstaše. Petrović, kterega so oprostili vstaši, je zopet priprt. Črnogorska naselbina pri Banji, ki se je najhuje branila, se je tudi podala. Trije batalijoni, ktere je Jovanović tje peljal, so šli po železnici Smederovo-Jagodinski in so že na mestu vstaje. Na uporni zemlji je sedaj 11 batalijonov in 40 topov, bode menda dosta, da se zaduši vstanek. Pri Vratarnici so se bojevale 4 čete vstašev z batalijonom pehote cele štiri ure, poslednjič so se vstaši razkropili. Po upornih krajih mora ljudstvo vojake preživeti, in to pospešuje pomirjenje.

Bolgarski knez in Rusija sta se pogodila. Rusija je dovolila, da bodo na Bolgarskem Bolgari sami gospodarili. Rusija je

obdržala vrhovno pokroviteljstvo nad preosnovo bolgarske vlade in pa da bo ondašnji vojni minister vedno le kak Rus, da pa knez obdrži najvišje dostojanstvo in najvišji znak v vsakem oziru; da ima pravico od vsakega Rusa, ki v bolgarski armadi kakor častnik služi, nepogojno pokoršeno zahtevati in da ima pravico vsakega od ruske vlade namenjenega častnika in tudi vojnega ministra odbiti, ako bi mu ne bil po volji.

Razmere med Španjolci in Francozi je popotovanje nemškega princa zmedlo in omotilo. Kabinet je popolnoma zmešan ter ministri ne vedó, kaj bi storili. Liberalci, kteri za dinastijo (kraljevo družino) sočutje imajo, si močno prizadevajo, da bi pomen potovanja ljudstvu kolikor mogoče zmanjšali, ultrakonservativci pa na glas vriskajo. Če tudi ne za dolgo, za nekaj časa bodo prijazne razmere med Francozi in Španjolci skaljene, Bismark bi pa rad za vedno štrene zmedel.

Nemški socijaldemokratični državni poslanec Vollmar se čez ministerstvo Puttkamer britko pritožuje, rekoč, da se iz Nemškega vsak „politično sumljiv“ ruski podanik brez milosti ruskim oblastnjam izroči, kjer čez nedolgo v hudih ruskih ječah pogine. Mnogo jih je že bilo, ki so se v inostranstvu (zunaj domačega cesarstva) čisto majhnih prestopkov vdeležili in vse je Nemčija brez usmiljenja po prestani kazni Rusiji izročila. Avstrija že bolj človeško ravná, da si tudi tukaj bi lahko bilo marsikaj drugače.

Na **Francoskem** se politiki pečajo z novico, da se bodoče leto naš cesar in cesarjevič v Turin podasta k razstavi, kamor bo menda tudi španjski kralj Alfons prišel, in se bo tamkaj evropska trojedina zveza razširila na četvorno, namreč „avstro-nemško-laško-španjsko“.

Kitajski poslance v Parizu **marquis Tseng** in njegovi pomočniki na polna usta vsakemu pripovedujejo, kdor ima le čas in dobro voljo jih poslušati, da je vojska med Francosko in Kitajem že pred durmi. Vse to pa menda ni družega, kakor prizadevanje, da bi ljudstvo po Francoskem, ki o bodoči vojski s Kitajci neče ničesa slišati, razdražili. Od druge strani pa zopet Francozi sami povdarjajo, da je vojska neizogibljiva, kakor bodo Francozi jeli proti Bakninhu prodirati.

Francoskim diplomatičnim agentom došla so poročila, da Francoska ne želi, da bi se ktera koli ptuja velesila v njene tonkineške zadeve vtikala. Francozi bodo s Kitajci že sami poračunili, in so s temi podučili Angležem in Amerikancem namignili, da naj se nikari vmes ne mešajo. Oboji se bojé za razvito svojo kupčijo, ki jim iz iztočno-azijskega vodovja zlate zaklade donasa. Francozi pričakujejo še vedno podporne vojske, ker sedaj nimajo več nego 8500 mož v Tonkinu, in še teh ne morejo vseh proti sovražniku po-

staviti, ker jih mnogo potrebujejo za stalne posadke v šestih zasedenih mestih.

V **Egiptu** se bode prodajalo orožje in kanoni, kar jih imajo odveč.

Izvirni dopisi.

Iz Polja, 15. nov. Nesreča, o kateri ste Vi že nekoliko poročali, in ki se je bila pripetila na železnici med Lazom in Zalogom pri poštnem dnevnem vlaku 12. novembra, bila je v naslednji obliki:

Koló pri vozu I. razreda bilo se je razletelo, t. j. špice kolesne in kolesni obok; ós med obema kolesoma, ki tečeta vstric v eni vrsti, ostala je pa cela; — in tako se je ta dotični voz na eno stran nagnil in mesto po kolesu sukalo se je po pésti. Vsled tega je ta voz skočil iz tira, ali ostal je še priklenjen in toraj ostal v dotiki s sprednjimi vozovi in z mašino; pa tudi oklenjen je ostal z naslednjimi tovarši; voz toraj ni tekel gladko od zdaj naprej, ampak odskakoval je in v teh svojih skokih je véasih zadel na železnični tir, véasih ga zopet zgrešil; pésto kolesno je pa v tem skoku neusmiljeno razzajalo po tiru; 62 švelarjev je v tih svojih skokih raztrgalo, odtrgalo itd.; daljava pa, po kateri je ta voz plesal čudni ples, znaša kakih 12 profil, in 2 profila štejeta 100 metrov.

V vozu, ki je tako razzajal, se je peljal knez Windischgrätz in lahko je misliti, koliki strah je moral vznemirjevati kneza v toliko sitnem in nevarnem položaji. Koliki strah in sitnost je že, ako se taka ali enaka nesreča prigodi pri navadnem vozu in pri železnici? — Vpili so, se vé da, vsi, ki so bili na teh zadnjih vozovih in vsi v nesreči, ali voznik ni nič slišal; ona vrveca pa, ki je od zadnjega vagona napeljana do mašine in s katero zamore o preteči nesreči konduktar zadnjega vozu dati znamenje bližajoče se ali nastale že nesreče, se je bila pa vsled tega skakanja pretrgala.

Delavec, ki je na telegrafnih štangah imel pri popravljanji svoje delo, je iz vrha prvi nazzanil vozniku znamenje, da naj vstavi. Zgodilo se je to nekoliko pred mostom, ki drži v Zalogu čez Ljubljano. Ljubljana je zdaj vsled deževja zelo narastla in je močno dereča. Ko bi bil vlak v takem stanu zagnal se na most, Bog vé, kaj vse bi se bilo lahko pripetilo! O pač čuje dobro Bog tudi o nesreči nad svojimi ljubimi otroci! Ljudje so tukaj odšli razun strahu vsaki nesreči.

„Station Radmannsdorf-Lees, zehn Minuten.“

Na to sem jaz stopil iz voza, mož me je nekako nevljudno pogledal, drugi ljudje pa, ki so se z mano vozili, gotovo niso umeli najinega pogovora, razen nekterih, kakor se je videlo, ko sem odšel.

V Lescah na kolodvoru so zopet prijazni obrazi. „No, kam pa?“ — se glasi.

„Ej, Bog te spremi, morda se vidiva še. Zdaj sem čisto brez programa, kakor bo potegnul veter, pa bo.“

„I no, pa k meni tudi pridi, če prav ne bo mene doma, kuhinja, streha in postelja — to ti je gotovo. Kar pojdi tje!“

„Bom, hvala! Samo če me popotna noga zanese tje. Če pa ne, pa ne zameri, ker popotnik ni napovedanec in tudi ne vezan.“

Naj kar tu povem in prosim odpuščenja. Tje nisem prišel, ker nisem utegnil. Se je potem vse zmedlo. Rad bi bil pa tudi res šel in tega gotovo ne obžaloval, pa človeku ni dano

vse, kar bi mu bilo ljubo. Toraj brez zamere, prijatelj!

Na levo pogledavši videl sem deželnega glavarja grofa Thurna, ki je ravno v Ljubljano bil napóten; dvoril mu je postajni načelnik gospod Križaj, moj prijatelj (kterega se pa ne spominjam toliko, kakor njegovega psa, ranjeega, menda, ker sem zavoljo njega dva meseca pokoril se na Žabjeku). Par besedi sva prijateljsko spregovorila, potem pa jo mahnem naprej k gostilnici pri „Triglavu“, kjer sem nekoliko znan. Ali tam mi ni obstanka, dan je prelep, gore take, da bi jih kar vzel in svojim domu nesel. Pred mano je Stol tako gladek, jasen in svitel, da bi kar šel mu na hrbet in na glavo, če bi bile mi noge še take, kakor so mi bile pred 20 letmi, ko sem s svojim umrlim prijateljem, dr. Gabrijelom Preširnom, splezal mu na vrh. Da, da, prijatelj, jaz še tlačim zemljo, ti si pa že v večnosti! Kteri je na boljem?

Vendar, če ne maraš iti na gore, pa si

jih vsaj ogleduj! Res je! Svet je lep, vživa! ga, saj ti ga je dal Bog. Vse je tvoje, kamor stopiš, in zrak — no! Morda tega ne vedo ceniti ljudje, ki ga zmiraj vživajo, a jaz! Kar na hrbet sem se vrgel tam na travniku ter breal z nogama okoli kakor kralj. Pa naj reče kdo, da nisem bil kralj! Vse je bilo moje; tam gore, skalnate in obraščene, tam cerkve okoli mene, tam zopet obnebje jasno in solnce krasno; in tudi godbe ni manjkalo, čeravno ni bila prav harmonična; za to so skrbele čede, kterih p. t. udje pač niso bili še vsi po okusu in naporih kmetijske družbe, pa vendar rogati; premajhna je še živina, morda bo prišlo bolje plemo.

Človeku je to tako dobro, da domači tega že ne vedó. Ves svet se pojdi solit vsaj za nekaj ur in pusti me pri miru! Jaz ne vem, če otroku tako dobro dè, kedar ga denejo v gorko kopelj; rečem pa to, da bi me ne bil kdo na noge spravil, če bi mi bil obljudil pol sveta. Oj, to je kaj, saj vi drugi — pardon! —

Železnica bo pa le imela veliko škode, prej ko popravi poškodovani tir; dotični voz je tudi zelo poškodovan in bo napravil tudi veliko škode, ker 1. razreda vozovi stanejo mnogo noveev. Železje od voza, akoravno močno, je jako zvito in na vse mogoče načine zavito, in videti je, ko bi bilo to čudovito razmesarjenje le kaka igrača. Strahotno! Varuj Bog vsakega enakega položaja!

Z Dunaja, 12. novembra. (*Uljudnost cesarjeva; starinske reči v nekdanjem Noviodunu.*) Te dni je bil tukaj neki mož iz Dolenjskega, da bi cesarju izročil prošnjo za neko pomiloščenje. Prošnji je pridejal mnogo slovensko pisanih spričeval. Dovolili so mu avdienco in ga sprejeli tako milostno, da mož ne more dopovedati. Precej pri avdijenci so cesar pregledali spričevala, se v razumljivi besedi ž njim slovenski pogovarjali, ter obljubili pomoč. Ukazali so celó svoji tajni kanceliji, da naj možu izplača 20 gold. za potne njegove stroške.

Pri tej priliki je omenjeni mož rojaku, dvornemu tajniku baronu G. pokazal nekaj starinskih denarjev, najdenih v leskovski okolici pri Krškem. Gosp. tajnik spoznavši važnost tacih reči, moža spremi k vodji, dr. Kennerju, ki nadzoruje pridvorne zbirke starinskih reči. Ta učenjak bil je neki tako zavzet, da je obljubil na cesarske stroške reč preiskovati in kopati po razvalinskih sledéh nekdanjega mesta Novioduna.

Domače novice.

(*Iz odboroze seje katoliške družbe v Ljubljani dne 15. t. m.*) Predsednik v. č. g. dr. Anton Jarc je naznanil, da se je začel 3. t. m. poduk za delavke v cigarski fabriki. Podučujejo se dekleta v prostorih mestne deklishe šole v redutu dvakrat na teden, ob sredah in sobotah zvečer od 6.—8. ure v dveh razdelkih, in nekatere se podučujejo v predmetih navadnih ljudskih šol v branji, pisanji, številjenji, druge pa so si izvolile ročna dela. Vodstvo te šole je prevzela gospa Moos-ova, voditeljica mestne deklishe šole, ona sama in njeni gospodični hčeri podučujejo v šolskih predmetih, o ženskih ročnih delih podučuje več gospodičin, med kterimi imenujemo gđc. Elsner, Melcer, Ramovš in Wölfling, poslednja podučuje v kroji obleke. Dekletam je tako prilika dana, ne le čas dobro, marveč tudi koristno v svoj gmotni prid obrniti. V vero-

nauku podučuje letos g. dr. kanonik Čebašek. Razgovor je bil o tem, kako preskrbeti učenkam podučevanje v petji, veselo petje duha izbuja, petje pobožnih pesem ga pa tudi blaži. Prevzeli so nekteri nalog, nagovoriti tu in tam ženske moči, ki bi bile pripravne, za „bog plačaj“ prevzeti ta nalog. — Katoliška družba hoče tedaj v ti zadevi — za obiskovanje šole s pripomočjo blagih dobrotnic storiti, kar more, vspeh takega prizadevanja pa zavisi v drugih okoliščinah, ktere se ne dajo po volji posameznega obračati. — V isti seji je bil tudi razgovor o tem, kako spodtakljivo je vernemu katoliku, ko vidi ob nedeljah in zapovedanih praznikih skoraj ves ljubi dan štacune ne le te, kjer se jedila prodajajo, marveč tudi druge do stezajev odprte. Nekdaj so bile špecerijske prodajalnice ob nedeljah le nekaj časa javno odprte, a sedaj v tem ni razločka pri prodajalnicah. Odbor sklene obrniti se do občinskega sveta, naj blagovoli ukazati, da bodo prodajalnice ob nedeljah odprte le do kake določene ure, a zaprte med javno službo Božjo. — Gosp. predsednik poroča o zadnji tomboli, čisti dohodki, nekaj čez 30 gold., se imajo obrniti na korist katoliški družbi, ki je imela za izdajo knjige „Petdesetletnica Vincencijeve družbe“ troškov nad 70 gold. Prihodnja tombola ima biti v nedeljo 9. decembra in sicer na korist ubogim, ktere podpira konferenca Vincencijeve družbe pri sv. Jakobu, ki ima navadno največ revežev, a najmanj prihodkov. Pri ti seji se tudi sklene, da se imajo zopet začeti večerni govori o zimskem času, ki so prenehali lanskega leta. Pri takih večerih se bode pripovedovalo ali bralo, kar sploh ude zamore zabavno podučevati, gradivo si govornik po svoje izbere, se vé, da je pri takih govorih izključena politika, marveč so taki govori znanstveno podučni, ki segajo tu v zgodovino, tam v drugo vědo. Prvi tak govor bode prihodnjo sredo, 21. t. m., in ravnatelj tega večera bode stolni kaplan č. g. Kolar. Želeti bi bilo, da se udje društva mnogobrojno vdeležé takih večerov, ker vdeležba je nekako zadostilo in plačilo govorniku, ki čas in trud žrtvuje ne sebi, marveč dobri stvari na korist. Govori so slovenski, a izključena tudi ni nemščina, to zavisi od govornika.

(*Občni zbor „Matice Slovenske“.*) Ker se nekaj knjige, nekaj pa predlogi za občni zbor niso mogli še dovršiti, „Slov. Matice“ letošnji občni zbor ne bode prihodnji teden, temuč

bodočega meseca, morebiti dne 5. decembra, kar se bode v kratkem naznanilo.

(*Seja mestnega starešinstva ljubljanskega*) je danes popoldne ob šestih, v nji bo profesor Šuklje stavil predlog o novem mestnem štatutu.

(*Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske*) bo prihodnjo sredo 21. t. m., kakor smo že naznanili. Ponavljamo pa to naznanilo zato, ker čujemo, da se po nekterih krajih za hrbtom zelo agitira za nekatere osebe in proti nekterim; ker bo voliti tudi tajnika družbinega, bi bilo želeti, da bi se tega zbora vdeležilo mnogo udov, posebno vnanjih, da bi ne zmagala kaka stranka, ki bi v zbor nenadoma butila z nepričakovanim številom svojih. Kmetijska družba je važna družba in more veliko storiti za blagor dežele, posebno kmetijstva. Zato, gospodje udje, ne pustite v nemar tega občnega zbora!

(*Slovensko gledališče.*) Omenili smo že, da se je posrečilo dramatičnemu društvu od slej osigurati redne slovenske predstave, ker se polegkušenih igralcev marljivo vezbajo mlajše igralne moči, da bo vstrezati možno pravičnim zahtevam občinstva. Druga redna letošnja predstava vršila se bode v 19. dan t. m. Opozarjamo tudi vnanje prijatelje slovenske Talije na to predstavo, ker se je nastavila na ta dan, ko se obdržava jesenski somenj sv. Elizabete. Predstavljal se bode jako mikavni igrokaz v 3. dejanjih „Alfons“, kteri se je leta 1877 zadnjikrat igral v popolno zadovoljstvo občinstva.

(*Premembe pri učiteljstvu na Kranjskem.*) G. Göderer dobil je II. in g. Fr. Češark III. učit. službo pri ljudski šoli v Kočevji. — G. Leop. Pegam, učitelj v Sorici, dobil je učit. službo v Preloki in g. Jan. Lokar, IV. učit. službo v Črnomlji. — G. Fr. Kavčič, učit. v Dragatušu, dobil je nadučiteljevo službo pri Devici Mariji v Polji (pri Ljubljani). — G. Črné, učitelj na Vrhniki, dobil je III. učit. službo, g. Svetina, učitelj v Šmariji, pa II. učit. službo ravno tu. — Gospodična Julija Gula, učiteljica v Dolskem, dobila je II. učit. službo na Brezovici. — G. Jos. Medic, nadučitelj v Kranjski Gori je za trdno postavljen, in II. učit. službo tu dobila je gospodična Neža Droll, zač. učit. v Blagovici. — G. Likoza pride zač. postavljena k sv. Križu, in gospodična Josipina Kronabetvogel pa za trdno v Zagorje

ra veste ceniti tega. Kako tli smodka in kam gre dim! V višavo in ta višava ni tako nizka, kakor nad Ljubljano. Taka trata — to je gostilnica, ne išči si bolje! Ceneje tudi ni, ker pregnal te ne bo kdo in tudi zemljišnega davka ne bo zahteval od tebe.

Na, pa dosti! Napasel sem se gorenjskega zraka, nagledal višnjevoga neba in raznih višav in — se ve, zemlja ni zakurjena, vzlasti ob takem času ne, ko po gorenjskih pokrajinah leži druga leta že navadno sneg. Vzdignem toraj svoje popotne kosti in grem v Lesce, kjer mi je pisati naznanil prijateljem in drugim, da se nisem odpeljal še na oni svet, kakor prerok Elija. Gospodična poštarica zna nemški, ravno tako gostilničarica pri Wucherji, to sem koj sam na svoja ušesa slišal; profesor ali celó izpraševalen komisar pa nisem, toraj — je ta nemščina dobra.

Oddavši na pošto poročila o svojem dihanji stopim še nekoliko okrog, ker tak zrak in tako vreme mora se celó krasti, dokler ga je kaj.

Veliko ga pa ni bilo več, Triglav je od te strani začrnil se, le glava bila mu je še nekaj rumenkasta, pa se je videlo, da bo tudi on šel spat.

Mraz je, toraj med stene! Stopim v sobo, pa — ne, jaz ne zagledam, ampak mene zagledajo. Živijo! Na, to pa to! Ob mizi sedita dva gospoda, eden učitelj, drug duhoven. Kaj ne bi bil vesel jaz! Pa smo jo zopet rekli in na mizi je bilo: klobase, deželni zbor, svinjska pečenka, deželni poslanci, zrezek, najnovejša politika, vino, narodne razmere in še kaj drugega; to vse smo tako premleli in zmešali, da je bila večerja dobra, posebno pa moja volja razpeta. — Poslov, hvala, in v posteljo!

Kdo ne bo dobro spal po takem večeru in če gorenjski zrak sili še celó skoz zaprta okna v sobo? Oj, to sem šinil iz postelje, ko mi je solnce pogledalo na zglavje! Le brž zdaj proti Bledu, ker v zvezdah stoji od večeraj zapisano, da boš šel ali peljal se v Bohinj. Veséli se poti, ktero si storil zadnjíč pred 23 letmi!

Napotim se toraj proti Bledu po cesti, ki

je ob cesarjevem potovanji letos bila preložena in popravljena in je zdaj res prav priležna ter dobro vtrjena. Pridem na Bled, pa kak je Bled? Saj ga ni! Pač je tam jezero, otok in cerkev na njem, pač so gostilne kakor odprta žrela za tujece, pač so nasadbe in kolibe, tudi domačih ljudi je še videti, pa kje je vse drugo? Jesenski čas je menda vse slana vzela, ljudje so taki, kakor oprsneni vrabci, in kjer je bilo kaj miz, molé ti goli koli kvišku, kakor da bi tožili tiste, ki so jim deske in mize vzeli. Pa res! Če že deske spravijo pod streho, zakaj bi ne še kolov, to je nog, ki poleti drže vse: deske, mize in ljudi in še to, kar ti na njih jedó in pijó! Blejei, Blejei, srea nimate!

Aj, tam je pa gospod poštar! Koliko časa ga že poznam, bo on najbrže bolje vedel, ko jaz. Veselje, da je zdrav in zdravejši! Par besedi v precéj mrzlem zraku, pa sedem jaz na poštni voz, žilnat in kitast kočijaž požene in voz zdrkne ob jezerskem bregu proti Bohinju.

(Dalje prih.)

(Töpl.-Sagor) v litijem okraji. — Gospodična Rozina je za trdno postavljena na IV. učit. službo v Žužemberku. — G. Gregor Koželj, učitelj v Št. Gotthardu, pride v Ljubno na Gorenjsko. — G. Vencelj Sturm, učitelj v Metliki, gre v pokoj.

(Nespodobno.) Po ljubljanskih gostilnicah je posebno ob nedeljah in praznikih videti polno judovskih popotnih kramarjev, ki svoje drobno blago ponujajo, katerih pa ob delavnikih ni toliko. Zakaj ravno ob nedeljah in praznikih? Ali delajo te dneve boljše kupčije s svojo robo? Ali pa hočejo s tem pokazati svoje zaničevanje do katoliških praznikov, ker so navadno še prav delavno oblečeni?

Razne reči.

— Na Brezovici je bil sv. misijon od 3. do 13. t. m. Kolikor se da soditi, vdeležila se je vsa fara misijona, vsi odraseni so prejeli sv. zakramente. V ponedeljek popoldne so mil. gosp. stolni prošt Jožef Zupan blagoslovili misijonski križ, dali pontifikalni blagoslov, in ljudem srečo voščili, da jih je došla dobrot sv. misijona. V ponedeljek 19. t. m. se prične ljudski misijon v Polhovem Gradcu.

— Umrl je 13. novembra po dolgotrajni vodenični bolezni č. g. Anton Žičkar, župnik v Loki pri Zidanem mostu. R. I. P.

— Prihodnje nedeljo bodo posvetili prevz. knezonadškof goriški v duhovnika: g. Ambroža Ivanca, v frančiškanskem samostanu na Kostanjevici, nedeljo pozneje, 25. novembra, bo novoposvečenec primiciral v svoji rojstni fari, v Rajhenburgu na Štajarskem.

— Zavitek dinamita našel je železnični čuvaj na progi „Trebiz-Ponteba“ v „malem predoru“ med kilometrom 4038 in 4039. Zavitek je ležal na stezi zraven tira, je bil z vrvice prevezan in je imel napis: „Arlberg, Kiesel - Kuhr - Dinamit I.“ Bilo je skupaj 5 $\frac{1}{2}$ patron s tremi vžigalniki. Sodi se, da ga je kak laški delavec proč zagnal, ker se je morda bal z njim čez mejo. Sicer so pa na tej progi že večkrat dinamitne zavitke našli.

— Iz Maribora se nam poroča 14. novembra: Dr. Dominkuš-eva svedčanost, ktere se je vdeležilo obilo gostov iz vseh krajev slov. Štajarja in o kateri bomo pozneje bolj obširno poročali, se je vršila v najlepšem redu.

— Iz Štajarskega se nam piše: Možato besedo ste spregovorili v uvodnem članku, o najboljši snagi v ljubljanskem mestu. Naj bi se na duševno snažnost tudi drugod pazilo, kjer nje je tako, ali še bolj treba, kakor v Ljubljani. Zastran zunanje čednosti ljubljanskega mesta bi bilo pa morebiti tudi še marsikaj želeči. O prihodu svitlega cesarja sem se kar čudil, da je na stranišnih mogoča takšna — nesnaga v beli Ljubljani! — Zdi se mi, da je bil skrajni čas, da se v tem obziru nekaj zgodi. Nameravano „iztrombanje“ bo gotovo vsem prav po volji.

— Slovestvo. „Sveta Gora pri Gorici, zgodovina te božje poti. Spisal Anton Červ, mašnik na Sv. Gori, založil svetogorski podvodja Lavr. Rutar, 1883.“ Kakor je bilo že v „Slov.“ omenjeno, pisatelj knjižice razlaga z lepo in gorko besedo na 183 straneh, kako da se je ta najimenitniša božja pot na Slovenskem začela po prikaznanji nebeske kraljice, kako se je zidala prva cerkev, kdo jo je vodil, s kako slovesnostjo da je bila čudežna podoba Matere božje kronana; popisuje nam bitko žalost ljudstva, ko je bila pod cesarjem Jožefom božja pot zatrta in cerkev razdrta, dalje pa tudi neizmerno veselje pri obnovitvi svetišča in izredne milosti, ki jih je Mati božja na Sv. Gori delila. Omikanim in priprostim bode ta knjižica dobro došla, in tudi romarji si bodo kupili ž njo najboljši vidni spominek na Sv. Goro. Med zgodovinsko tvarino so vpleteni spodbudni in jedrnat nauki, ki se sicer v

strogo zgodovinske knjige ne podajo, a tukaj so čisto na svojem mestu. Da bi pač imeli mi vsaj vseh božjih potov na Slovenskem zgodovino zabeleženo v domači besedi, kako krasno bi bilo!

— Arlski predor je predrt. Slavnost vršila se bo pa še le 19. novembra cesarici Elizabeti na čast. Pripravljajo se velike slovesnosti.

— Iz Hrvaškega se nam javi povodenj. Sava je prestopila svoje bregove. Okoli Siska, v Martinski vasi je vse pod vodo. Ljudje vsi zbegani skušajo svojo imovino rešiti.

— Iz Prage. Stolni dekan v Pragi je imenovan general-vikar Albert vitez Küffer pl. Asmansville.

— Človeška osoda. Morda se kdo še spominja imena „Ferdinand Leitner“. Ta mož je bil svoj čas — to je l. 1870 — na Dunaji, v Pešti in v Gradcu imeniten bankjê (barantač z denarjem). Leta 1873 propadel je, kakor mnogo ljudi njegove vrste, in potem nekako živel v Pešti, kjer je zdaj umrl, pustêc na svetu obilno rodovino, ktera je nekaj prav po knježevu živela, zdaj bo morala pa revščino glodati. To so bili tisti časi, ko so judje in drugi na Dunaji napravljali družbe, ki bi bile molzle delovajoče ljudi in posestnike, udje njih pa bi bili živeli brez dela v obilnosti in razkošji. Leta 1873 pa je prišel tisti škrt „Krach“, ki je vse pogoltnil, in tako je tudi ta mož prišel popolnem na kant.

— Prečudna operacija. Te dni je bila na Dunaji oseba (prednica usmiljenih sester v Jasi), vračava se iz Londona, kjer je prestala res prečudno operacijo. Naredila se ji je bila v telesu neznansko velika bula, tako zvani „prirastek“ (Neugebilde), kateri ji je delal toliko težav, da ni mogla več hoditi. Reva je bila tako nadložna, da so ji morali v Jasi za popotovanje razširiti vrata železničnega vagona. Molili pa so za njo po vseh samostanih njenega reda, zlasti po Francoskem, kjer je doma. Zdravnik v Londonu, ki o tacih operacijah slovi, imel je pri njej srečen vspeh. Razparal je život, izrezal $\frac{1}{2}$ centa (pravim pol centa) težko bulo, potem pa prerezo z zlatim dratom spel in z žido sošil. Operacija je trpela 40 minut, krevanje pa 3 mesece, in že precej vtrjena se je skoz Dunaj vračala na svoje poslovanje v Jasi. Koliko pač premore natorna in čeznatorna moč (molitev), kadar se obe po volji božji združite!

Telegrami „Slovenca“.

Bukarešt, 15. nov. V denarstvenem odseku je rekel Tisza, hrvaški minister je sicer začasno umeščen, vendar je odgovoren za vse. Zarad umeščenja bana se ne gre prehiteti; kadar bode moči, namestiti koga namenu ugodno, ne bode se to zaulačilo. Vlada ne misli na revizijo pogodbe, ako je pa vendar hrvaški zbor želi v postavni obliki, se temu ne more ugovarjati.

Sofija, 16. nov. Pogodba zavoljo ruskih častnikov v Bolgariji je podpisana, knez imenuje s privoljenjem ruskega cara vojnega ministra, ktere ga pa more knez odpustiti. Vojni minister se nima vtikati v notranje zadeve in je odgovoren knezu in zbornici. Ruski častniki ostajajo po tri leta v Bolgariji, so podložni knezu, ustavi in bolgarskim postavam.

London, 16. nov. Socijalisti zabranili so govor Stöckerjev — ob republikanskih izjavah zastavši sobano.

Slavnost dr. Miklošičeva.

Slovanska mladež na Dunaji, zastopana v društvih: „Slovenija“, „Društvo slavistov“, „Akademický spolek“, „Bukovina“, „Ognisko“,

„Sicz“, „Tatran“, „Zora“, priredi 20. t. m. v lokalu „Gartenbaugesellschaft“, I. Parkring, na čast gospoda dvornega svetnika prof. Franja viteza Miklošiča slavnost, obstoječo iz akademije in komersa. Pri akademiji sodelujejo najboljše moči dunajske, kakor dvorne opere pevec g. Broulik, violinist g. Kochanowski, pianistinja gospodična Zwierzina, slovansko pevsko društvo itd.

Slovenci! Z Miklošičevim slavnim imenom je naše ime nerazločljivo združeno. Velikan znanosti slovanskih jezikov in jezikoslovstva sploh, kteremu se klanja ves učeni svet, je našega naroda sin! Mi se smemo ž njim ponášati; zategadelj pa mu bomo gotovo v prvi vrsti Slovenci o njegovi sedemdesetletnici trudapolnega življenja in štiridesetletnici neumornega znanstvenega delovanja pokazali naše spoštovanje in še bolj utrdili ono naravno vez, ki med slavljenecem in nami obstoja.

Prosimo deputacije in goste, ki pridejo na Dunaj, naj se blagovolijo javiti podpisnemu odboru.

Na Dunaji, 10. novembra 1883.

V imenu slovanske mladeži:
Odbor
akademičnega društva „Slovenija“.

Umrl so:

14. nov. Otilija Loos, železniškega kondukterja hči, 3 tedne, Sv. Martina cesta št. 11, vsled katara v črevesu.

V bolnišnici:

13. nov. Frane Nograšek, dninar 41 let, pljučnica. — Marija Petrič, kajzarjeva žena, 60 let, marasmus.

14. nov. Jožef Tomšič, gostač, 63 let, Poljanska cesta št. 42, pljučni emphyzem.

Tujci.

14. novembra.

Pri **Maličih**: Dr. Rihard Bazzoni, župan, iz Trsta. — Dr. Fr. Boara, mestni stavb. načelnik, iz Trsta. — Dr. Evgen Geisinger, inženir, iz Trsta. — Zinna, kupčevalec soproga s hčerjo, iz Trsta. — Moritz Retzer, kupee, z Dunaja. — Alfonz Schwarz, kupee, iz Hmenaua. — G. Klein, kupee, iz Prage. — Ana Schwarz, polkovnikova soproga s sestro, iz Ljubljane.

Pri **Stonu**: S. Heymann, kupee, iz Berolina. — Josip Trautner, kupee iz Innsbruka. — Karol Heder, kupee, iz Saarbrückena. — Rud. Himmelbauer, kupee, z Duajaja. — Abraham Schischa, barantač, iz Badena. — Alojzij Drmelj.

Pri **Bavarskem dvoru**: Josip Jenko, profesor, iz Gradca. — Janez Bere, e. kr. kancelist, z družino, iz Mokronoga. — Mat. Krajnc, usnjar, s soprogo, z Vrhnike. — Nikolaj Lončarič, iz Sele.

Pri **Južnem kotlodvoru**: Josip Ekmann iz Budapešte. — Andr. Jemasč, kupee, iz Siseka. — Josip Baumgartner, komi, iz Celovca. — Henrik Forst, komi, iz Celovca.

Eksekutivne dražbe.

20. novembra. 2. in 3. e. džb. pos. Vincenc Kovačič, 1020 gold. Rudolfovo. — 3. e. džb. pos. Jožef Gorjup iz Raš, Vipava.

22. nov. 3. e. džb. pos. France Bizjak, 2137 gl. Postojna.

Na prodaj je

na Gorenjskem v cerkljanski župniji pet oralov zemlje obsegajoče posestvo s trdozidanim gospodarskim poslopjem. Zemljišče obstoji iz lepega in velikega sadnega vrta, treh zaraščenih gozdov, nekaj polja, travnika in pašnika. Ker je v vasi tudi cerkev, bilo bi posestvo posebno za kakega vpokojenega duhovnika pripravno.

Natančneje se poizve pri vredništvu „Slovenca“. (3)